

EDVIN ÖHRSTRÖM (1906-1994)

När Edvin Öhrström studerade på Konsthögskolans skulpturavdelning under tidigt 30-tal hade han Carl Milles som lärare. Men eleven hade inte alls samma stilideal som sin erkände läromästare. Medan Milles statyer strävade upp mot himlen i långa, gracila poser önskade Öhrström göra sina skulpturer jordnära, stadigt statiska och naturalistiska. En av hans mest kända skulpturer, Vårflickan, blev mycket uppmärksammad just för sitt vardagliga utseende och sina chosefria kurvor. Andra motiv som Öhrström arbetade fram i trä, gips, brons, sten och terrakotta var idrottare, framför allt brottare och boxare, och tjurar. Alla hade de samma uttryck av massa, tyngd, volym och statisk posering.

- En skulptur ska återspegla livsvarm kroppslighet, karaktär och individ, sa Edvin Öhrström själv enligt boken *Glasskulptören* av Hugo Palmköld.

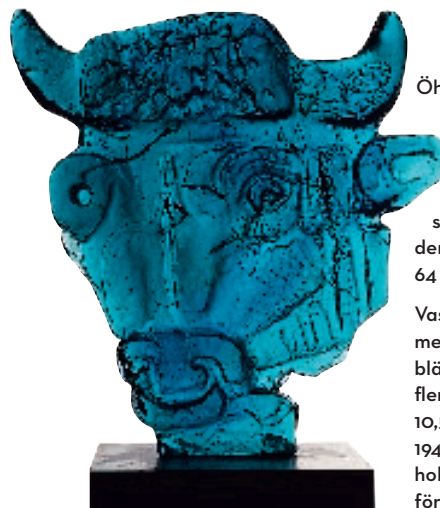
1936 fick Öhrström erbjudande av Edvard Hald på Orrefors att samarbeta med företaget. Fram till 1957

bidrog Öhrström med företrädesvis konstglasföremål och han uppfann, tillsammans med glasblåsmästaren Gustaf Bergkvist och konstnären Vicke Lindstrand, arieglaset. Tekniken innebär att glasämnet slipas, graveras eller sandblästras med mönster. Ytterligare ett skikt av klarglas läggs sedan på, vilket gör att luft innesluts i glaset. Namnet Ariel kommer från luftanden i Shakespeares *Stormen*.

Efter tiden på Orrefors fortsatte Öhrström med glasarbete på Lindshammars glasbruk. Han utvecklade sina skulpturer till prismor i ädelstensfärger som spelade med ljusets reflexioner och brytningar i glaset.

- Jag har alltid arbetat med glasets inneboende kraft. Glas är på sitt sätt så elegant. Jag vill få bort elegansen, jag vill ta fram glasets naturliga kraft, sa Öhrström 1986.

Den skulptur som är hans mest kända är glaspelaren *Kristall-vertikal accent* som står mitt på Sergels torg och i vars omkringliggande damm alla idrottsentusiaster badar när Sverige lyckas ta guld i diverse världsmästerskap.

Öhrström arbetade med teman som varierades och omarbetades. Tjuren var ett sådant tema, och denna relief mäter 64 centimeter.

Vas i sk Edvnglas, med reliefdekor som blåstrats fram ur en flerskiktad glaskropp. 10,5 cm hög, Orrefors 1944, såld på Stockholms auktionsverk för 33 000 kr.

Vårflickan är ett av Öhrströms mest kända verk. Skulpturen blev mycket omtalad tack vare dess vardagliga uppsyn.

CHECKLISTA för Edvin Öhrström

- Stadiga skulpturer med vardagsnära figurer
- Arieglaset, tjockväggiga vaser med mönstret inneslutet i glaset
- Klossliknande glasskulpturer i ädelstensfärger
- Glasskulpturer i form av prismor

EDVIN ÖHRSTRÖM

-tog fram glasets inneboende styrka

Arieglaset var en teknik som Öhrström utvecklade tillsammans med glasblåsmästaren Gustaf Bergkvist och konstnären Vicke Lindstrand. Glasämnet graveras eller sandblästras med ett mönster. Därefter läggs ett lager klarglas över och mönstringen fylls med innesluten luft i håligheter. Den låga vassen, *Gondoljären*, är från 1975, den höga från 1957.

Egyptiskt inspirerad ljusstake av tenn, från 1928. 29 cm hög, 3 950 kr, från Svenskt tenn.

Skulptur i gjuten glasmassa i rött och gul-orange från Lindshammars glasbruk 1978. Höjd 41 cm.

KRISTALL-VERTIKAL ACCENT

Stockholm hade genomgått stora byggnadsmässiga förändringar under 1950-talet och bilen hade fått en central plats som symbol för framtid och optimism. Rondellen vid Sergels torg behövde en utsmyckning och 1962 bjöd staden in sju konstnärer till en tävling. Edvin Öhrström hade gjort flera offentliga utsmyckningar, bland annat en glasrelief till Stads-museet i Västerås, när han blev tillfrågad om att delta med en konstidé. Hans bidrag *Kristall-vertikal accent*, bestående av en 37 meter hög stål-konstruktion med 80 000 glasprismor, vann med motiveringen: "Dess proportionering till platsen är övertygande och den utgör en accentuerad axel för hela cityområdet." Öhrströms vision var att konstverket skulle vara upplyst inifrån och gnistra i vattenkaskader från dammen vid dess fot. Den skulle även kunna skifta färg beroende på årstid och väder - varmt orangeröd vintertid och svaltt havsgrön på sommaren.

Tyvärr drog uppförandet av skulpturen ut på tiden, invigningen skedde först 1974, och den blev mycket kritiserad i omgångar. Först gällde kritiken den slutna tävlingen, sedan att skulpturen var en symbol för den kapitalistiska och kommersiella omgivning den stod i (detta var 1968!). Under senare år har samma skulptur fått kritik för att vara representativ för dåtidens rådande öststatsestetik.

»Is, frost, ädelstenar, mineraler, ljus
är mina källor«

Öhrström om sin inspiration

LÄS MER!

GLASSKULPTÖREN EDVIN ÖHRSTRÖM, (Bokförlaget Signum), av Hugo Palmköld,

EDVIN ÖHRSTRÖM "Formger själva luften", artikel av Märta Holkers, Antik & Auktion, nr 5 1987

ORREFORS: ETTHUNDRA ÅR AV SVENSK GLASKONST, (Byggförlaget Kultur), redaktör Kerstin Wickman,

SVENSKT GLAS, (Wahlström & Widstrand), redaktör Märta-Stina Danielsson

